

SVERIGE HAR MYCKET ATT LÄRA AV ANDRA LÄNDER VAD GÄLLER PATIENTSÄKERHETSARBETE PÅ NATIONELL NIVÅ

Ed Kelley är chef för WHO:s patientsäkerhetsarbete och gästade i december Medicinska riksstämman för att tala om patientsäkerhetsarbete ur ett globalt perspektiv. Tidigare arbetade han i många år med olika reformprojekt som rör kvalitet och patientsäkerhet i Väst- och Nordafrika samt i Latinamerika.

Ed Kelley var inbjuden av Svenska Läkaresällskapet och hans föreläsning hade titeln: ”Patient safety innovation, addressing the global challenges”.

– Arbetet med patientsäkerhetsfrågor startade på allvar för tio år sedan då medlemsländerna inom WHO, krävde ett program med ett globalt perspektiv som kunde lyfta frågor kring kvalitet och säkerhet i vården. Då för tio år sedan fanns det förhållandevis få experter på området, men mycket har hänt sedan dess. En rad spännande och viktiga ak-

tiviteter har gjorts och görs för att lyfta forskningen på området, men också en rad praktiska arbeten görs som handlar om att implementera ny kunskap om patientsäkerhet i hälso- och sjukvården, säger Ed Kelley.

Avhandlingsarbete i Västafrika
Sedan 2007 är han chef och samordnare för WHO:s strategiska program kring patientsäkerhet i Genève. Hans ansvar är att utveckla nya program och etablera nya partnerskap med länder och organisationer. Han har en bakgrund som forskare inom folkhälsa och arbetade i många år som expert för den amerikanska regeringen på olika nivåer, bland annat som chef för US National Health Care.

– Min avhandling handlade om barn- och hälsovård i Västafrika med inriktning på kvalitet och patientsäkerhetsfrågor. Intresset för att arbeta med detta väcktes under mina fältarbeten, men också av personliga skäl. Min

mamma genomgick en levertransplantation och drabbades i samband med den av blodförgiftning. På grund av bristfälliga rutiner avled min mamma av en blodförgiftning som hade kunnat förebyggas. Dessa erfarenheter gör mig motiverad att arbeta med kvalitets- och säkerhetsfrågor och hur vi kan lära oss av varandra så att kunskap kan spridas, säger Ed Kelley.

Checklistor som kan höja säkerheten

WHO har 193 medlemsländer. Under många år handlade arbetet främst om att strukturera och stärka arbetet med patientsäkerhetsfrågor i utvecklade länder som Frankrike, USA, Kanada, Storbritannien och England.

– Nu tar vi det arbetet vidare och överför kunskaper och erfarenheter från dessa länder till utvecklingsländerna. Det handlar inte bara om frågor som rör infektionskontroll och säkerhetsrutiner vid olika typer av kirurgi, utan också

om en säkrare läkemedelshantering och en förbättrad säkerhet kring strålning i samband med röntgenundersökningar, säger Ed Kelley.

I en artikel i New England Journal of Medicine redovisas resultat från några av WHO:s pilotprojekt där man använt checklistor inom kirurgi för att förbättra patientsäkerheten. Det visade sig att komplikationerna i samband med kirurgi kunde minska med 30 procent.

– Nu arbetar vi med liknande checklistor i pilotprojekt inom förlossningsvården. I Indien där man testat detta, kunde man se en 90 procentig förbättring av handhygien i samband med förlossning.

Sverige kan lära av andra länder

Ed Kelley vill understryka att WHO numera även inkluderar primärvården i sitt strategiska patientsäkerhetsarbete. Men, understryker han, för att lyckas krävs

att man också arbetar med kulturella förändringar där man river hierarkier och förbättrar kommunikationen mellan de anställda. Det finns olika förklaringar till varför rutiner och checklistor inte följs som det är tänkt.

– En nyckel till framgång är att vi har god evidens för det vi gör och att det finns ett ledarskap som vill arbeta över barriärerna med dessa frågor. WHO har sedan många år ett nära arbete med Sverige. Nyligen inleddes ett

samarbete med LÖF, Landstingens Ömsidiga Försäkringsbolag. Och sedan flera år har Ed Kelley haft ett samarbete med Hans Rutberg (se artikel) i olika internationella engagemang som

rör patientsäkerhet.

Ed Kelley menar att Sverige har en lång tradition och erfarenhet av att arbeta med kvalitet och att våra kvalitetsregister är värdefulla verktyg. Men Sverige har också mycket att lära av andra länder, menar han.

” Nu arbetar vi med liknande checklistor i pilotprojekt inom förlossningsvården. I Indien där man testat detta, kunde man se en 90 procentig förbättring av handhygien i samband med förlossning. ”

– Vi har flera länder som verkligen satsat på stora nationella kampanjer kring patientsäkerhet och kvalitet, och som på ett framgångsrikt sätt verkligen lyckats implementera ny

kunskap och nya rutiner som förbättrar säkerheten för patienterna. Här kan Sverige lära mer, säger Ed Kelley. ●

EVA NORDIN

Ed Kelley, chef för WHO:s patientsäkerhetsarbete, var en uppskattad föreläsare på Medicinska riksstämman 2011

PATIENTSÄKERHET ÄR EN AV DE STORA FRAMTIDSFRÅGORNA INOM VÅRDEN

Intresset för patientsäkerhetsfrågor är stort bland anställda i vården.

För drygt ett år sedan bildades Kommittén för säker vård inom Svenska Läkaresällskapet. Syftet är att driva och arbeta övergripande med frågor som rör kvalitet och säkerhet i vården.

– Inom de olika sektionerna bedrivs ett framgångsrikt patientsäkerhetsarbete, men det har tidigare inom Läkaresällskapet saknats en övergripande

grupp som kan följa deras arbete och även vara ett stöd. Förhoppningen är också att sektionerna kan bli inspirerade och lära av varandra för att driva utvecklingen framåt, säger Hans Rutberg, docent i anesthesi-

och intensivvård och tidigare chefläkare vid Universitetssjukhuset i Linköping.

Han är ordförande för Kommittén för säker vård och sedan december 2011 adjungerad professor i utvärdering och hälsoekonomi, särskilt medicinsk kvalitetsutveckling och patientsäkerhet vid Hälsouniversitetet i Linköping.

De senaste åren har han varit starkt engagerad i patientsäkerhetsfrågor och även drivit praktiskt utvecklingsarbete, både nationellt och internationellt inom OECD, WHO och EU. Han har även varit med om att ta fram tre nationella handböcker där olika metoder för patientsäkerhetsarbete beskrivs. De omfattar risk- och händelseanalys, strukturerad journalgranskning samt mätning av säkerhetskultur.

– Att patienter kommer till skada i samband med vård och behandling uppmärksammas alltmer runt om i världen.

” Att patienter kommer till skada i samband med vård och behandling uppmärksammas alltmer runt om i världen. En svensk vårdskadestudie publicerad 2008 visade en vårdskadefrekvens på nära nio procent. ”

En svensk vårdskadestudie publicerad 2008 visade en vårdskadefrekvens på nära nio procent. Drygt hälften av

vårdskadorna läkte under vårdtillfället eller inom en månad efter utskrivningen. Men nästan var tionde patient fick bestående men, och i tre procent bidrog skadan till att patienten avled. Det här beskriver en problematik som berör många patienter och som leder till mycket lidande och kräver stora resurser,

Hans Rutberg, docent i anesthesi- och intensivvård samt chefläkare vid Universitetssjukhuset i Linköping.

säger Hans Rutberg.

Sedan 2003 är Svenska Läkaresällskapet medarrangör vid de årligt återkommande nationella patientsäkerhetskonferenserna. I september hölls den sjätte konferensen och intresset var stort. Sedan starten har antalet besökare tiodubblats.

– Kommittén för säker vård planerar även att ta initiativet till ett årligen återkommande möte med fokus på patientsäkerhet. Det första mötet äger rum i april och har temat patientens säkerhet - vårt ansvar. Vi håller även på med en kartläggning av sektionernas arbete inom Läkaresällskapet vad gäller patientsäkerhetsarbete. Vi vill ta reda på vilka patientsäkerhetsrisker som olika sektioner identifierar som mest betydelsefulla. Vår önskan är också att vi ska ha en eller flera kontaktpersoner från sektionerna i patientsäkerhetsfrågor. Resultatet av vår undersökning kommer sedan att vara ett underlag för planering av kommande aktiviteter, säger Hans Rutberg. ●

EVA NORDIN

För mer information om Kommittén för säker vård kontakta hans.rutberg@lio.se

Foto: Conchi Gonzalez

PATIENTENS SÄKERHET – VÅRT ANSVAR

Välkommen till Svenska Läkaresällskapets
Patientsäkerhetsdag den 25/4 2012
Klara Östra Kyrkogata 10 Stockholm

PROGRAM

Nollvisionen i trafiken – likheter och olikheter med sjukvården

Medverkande: Claes Tingvall, trafiksäkerhetsdirektör vid Vägverket, Anders Eugenson, säkerhetsexpert på Volvo Personvagnar, Margareta Lützhöft, docent vid Chalmers Tekniska Högskola och Anders Hallberg, forskningschef i landstinget i Värmland.

Ledarskap för patientsäkerhet på sjukhus- och klinisknivå

Medverkande: Barbro Fridén, divisionschef för Barndivisionen på Karolinska Universitetssjukhuset, Pelle Gustafsson, verksamhetschef på ortopedkliniken, Skånes Universitetssjukhus.

ANMÄLAN OCH AVGIFT

Senast den 5 april till agneta.ohlson@sls.se. Kostnadsfritt för medlemmar i SLS (ex lunch). Övriga betalar 500 kr (ex lunch).

Arrangeras av Svenska Läkaresällskapets Kommitté för säker vård. För mer information besök www.sls.se